

HEINOLAN VUOHKALLION LIITO-ORAVASELVITYS 2009

Marko Vauhkonen

ENVIRO

12.5.2009

HEINOLAN VUOHKALLION LIITO-ORAVASELVITYS 2009

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 AINEISTO JA MENETELMÄT	4
3 TULOKSET	5
4 SUOSITUKSET	6
5 KIRJALLISUUS	7

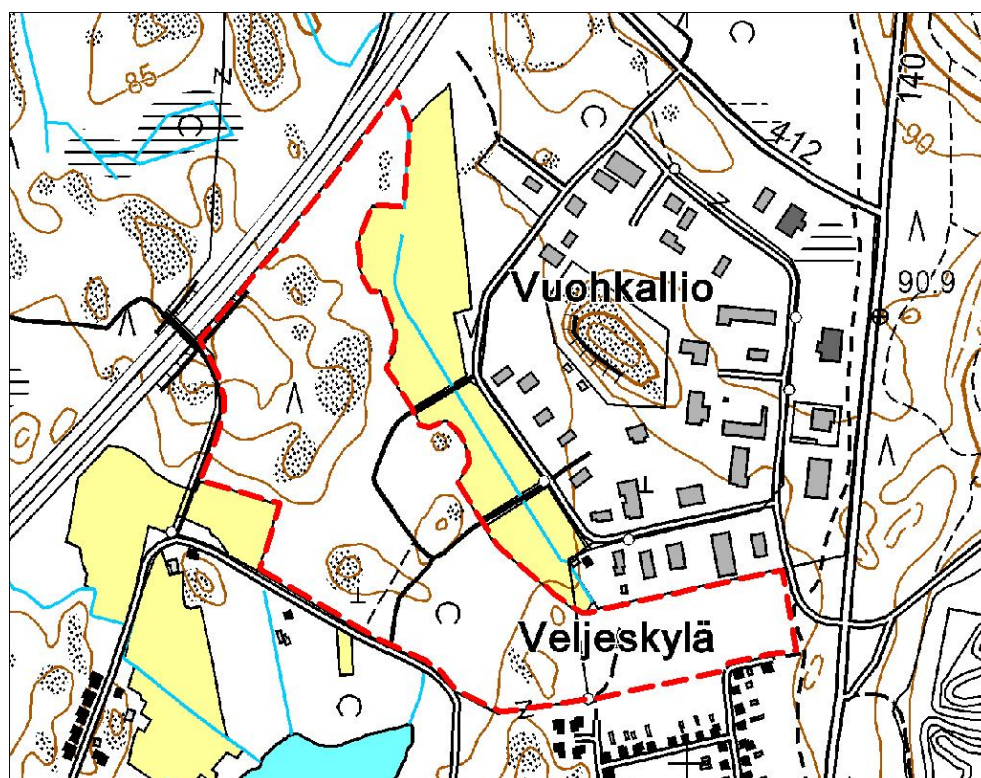
Kansi: Liito-oravan elinympäristöä selvitysalueella. Valokuva © Marko Vauhkonen, 10.5.2009.

1 JOHDANTO

Heinolan Kaakonlammen ja Vuohkallion teollisuusalueen väliseltä metsäalueelta on aiempia havaintoja liito-oravan esiintymisestä (esim. Vauhkonen 2002, 2007). Alueella on asemakaavoitettuja tontteja Asentajantien varrella. Heinolan kaupunki on myynyt yhden tonteista, joka on sen jälkeen avohakattu. Kohteelle tehtiin 6.5.2009 maastokatselmus (Reijo Hynninen, Sinikka Koikkalainen, Harri Kuivalainen, Juha Mara ja Marko Vauhkonen). Katselmuksessa todettiin ajantasaisen liito-oravaselvityksen tarve Kaakonlammen ja Vuohkallion väliseltä metsäalueelta mm. mahdollista asemakaavan muutosta varten. Heinolan kaupunki tilasi työn Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä, jossa sen on tehnyt FM Marko Vauhkonen.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Liito-oravaselvityksen työalue on rajattu kuvaan 1. Selvityksen maastotyöt tehtiin 9. ja 10.5.2009, jolloin alue käveltiin kattavasti läpi. Inventointi tehtiin Sierlan ym. (2004) julkaisun ohjeiden mukaisesti. Liito-oravan jätöksiä etsittiin kolopuiden, kookkaiden haapojen, leppien, raitojen ja koivujen sekä suurten kuusien tyviltä. Inventointi keskitettiin varttuneisiin kuusi-, lehti- ja sekapuustoihin metsiköihin, jotka ovat puuston rakenteen perusteella liito-oravalle sopivimpia esiintymisalueita. Näistä metsiköistä etsittiin samalla lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopivia kohteita (kolopuut ja risupesät). Maastotöissä käytettiin GPS-paikanninta (Garmin 60Cx), jolla havaintopaikat voitiin paikantaa riittävällä tarkkuudella.

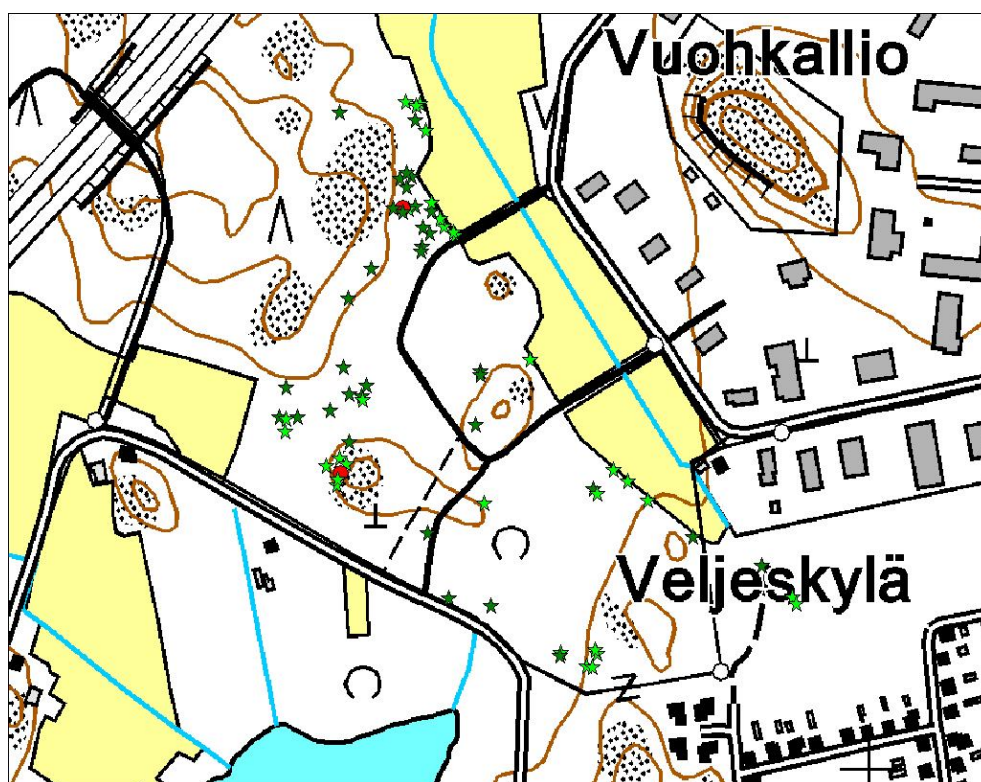

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti ja rajaus (punainen katkoviiva). Mittakaava 1:7500.

3 TULOKSET

Selvitysalueelta löydettiin kaksi liito-oravan käyttämää pesäpuuta (kolohaavat; kuva 2), jotka ovat lähiympäristöineen lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alueella saattaa olla myös muita liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, sillä varsinkaan korkealla sijaitsevia koloja tai risupesä ei aina pysty havaitsemaan. Selvitysalueella kasvaa muutama suuri ja tiheä kuusi, joissa liito-oravat saattavat levätä päivisin. Tähän viittaa eri-ikäisten jätösten runsas määrä puiden tyvillä.

Selvityksessä löydettiin liito-oravan jätöksiä lähes kahdeksankymmenen puun tyveltä. Kuvaan 2 on merkitty tähdillä ne 66 puuta (kuusia ja haapoja sekä yksi raita), joiden tyvillä papanoita oli vähintään kymmenen. Yksittäisten papanoiden havaintopaikkoja ei merkitty, sillä ne sijaitsivat muiden havaintopaikkojen välittömässä läheisyydessä ja tulkittiin liito-oravien liikkumisessaan käyttämissi puiksi.

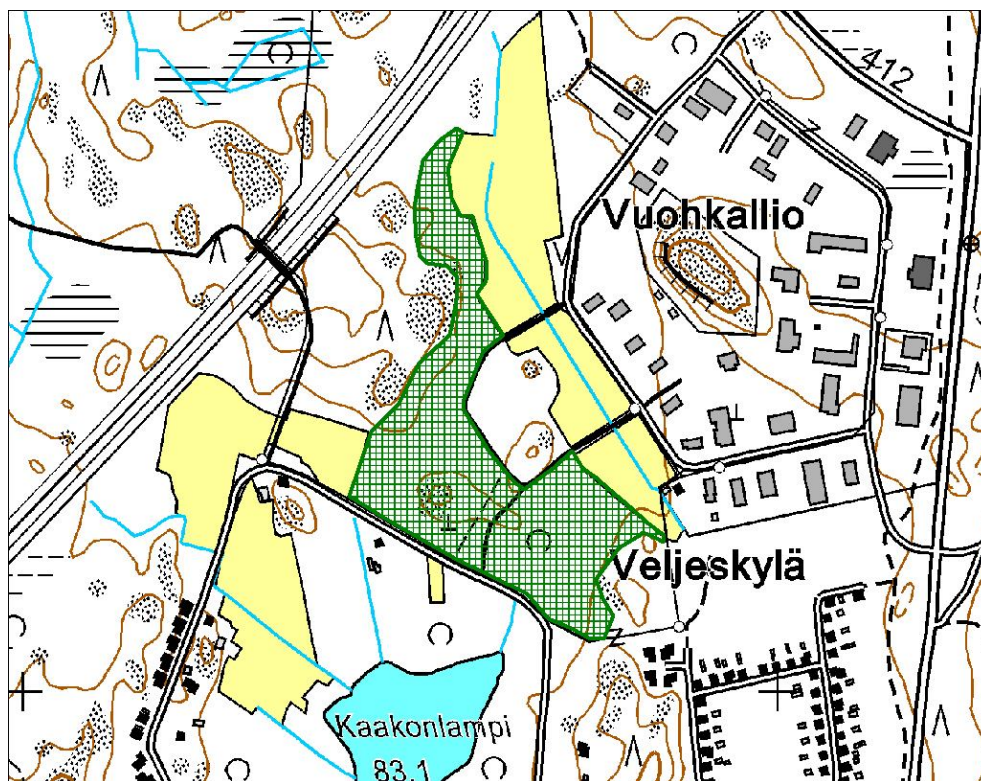

Kuva 2. Todetut liito-oravan käyttämät kolo puut (punaiset ympyrät), jotka ovat lähiympäristöineen lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Tummanvihreillä tähdillä on merkitty kuuset ja vaaleanvihreillä tähdillä haavat, joiden tyvillä oli runsaasti liito-oravan jätöksiä. Mittakaava 1:5000.

4 SUOSITUKSET

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 49 §:n hävittämis- ja heikentämiskielto. Kuvaan 2 merkittyjen kolopuiden sekä niiden ympärillä tai läheisyydessä olevien ruokailu- ja suojauiden (vrt. papanahavainnot; kuva 2) säilymisestä tulee huolehtia. Lisäksi mahdollisessa kaavamuutoksessa tulee turvata liito-oravan kannalta riittävät puustoiset kulkuhyteydet ympäröiville metsäalueille (Ympäristöministeriö 2005).

Lain turvaamat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat pinta-alaltaan varsin pieniä ja yleensä lajin säilymisen kannalta riittämättömiä, jos niitä ympäröivä metsä avohakataan tai rakennetaan. Liito-oravanaaraiden elinpiirin koko on ollut suomalaisilla tutkimusalueilla keskimäärin noin kahdeksan hehtaaria ja urosten noin kuusikymmentä hehtaaria (Hanski ym. 2001). Jos lajin säilyminen Vuohkallion alueella halutaan turvata myös tulevaisuudessa, tulisi kuvaan 3 rajattu liito-oravien elinympäristö säilyttää rakentamattomana. Tämä olisi perusteltua myös alueen muiden luontoarvojen (lehtokasvillisuus, pesimälinnusto) vuoksi.

Kuva 3. Vihreällä rasterilla on merkitty alue, joka tulisi säilyttää rakentamattomana liito-oravien esiintymisen ja muiden luontoarvojen vuoksi. Mittakaava 1:7500.

5 KIRJALLISUUS

- Hanski, I. K., Henttonen, H., Liukko, U.-M., Meriluoto, M. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojele Suomessa. – Suomen ympäristö 459:1–130.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.
- Vauhkonen, M. 2002: Liito-oravan esiintymisalueet Heinolassa. – Tmi Marko Vauhkonen, Heinola. 7 s. + liitekartat.
- Vauhkonen, M. 2007: Liito-oravan esiintymisalueet Heinolassa: Täydennysraportti. – Tmi Marko Vauhkonen, Heinola. 16 s.
- Ympäristöministeriö 2005: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. 16 s. + liitteet.